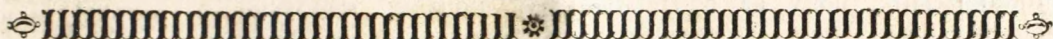

Erdélyi Híradó

Szombaton, $\frac{3}{19}$ (Mártius' 19-dikén) 1834

Nagybritannia—Frantziaország—Belgaország—Németország—Olaszország
Törökország—Lengyelország—Külömbféle Nzti. Társalkodó 12-dik Szám.

NAGYBRITANNIA

A' Court. Journal ezt írja: A' Károlyisták' utolsó intselkedések' következtésül Frantziaországban, a' frantzia Követnek egynehány fontos felfedezéseket adtak által. Hihető, ki fognak igazíttatni az országból X-dik Károlynak némely mellé-szítői. Azon-sem tudálkoznánk, ha Károly maga, azon szemre-hányást hogy a' neki engedett politicom ménédek (asylum), politica intselkedés által él-vissza, rossz neven venné és Austriába menne.

Febr. 21-dikén Strangford Lord a' Felsőházban, megtette a' maga' mozdítását, Portugallal kötendő kereskedés-kötés' elő-terjesztését illetve; melyet az országlószerék helyben-hagyott volt. Nagyon farmás vetekedés támódott e' felett; melyben főképpen Goderich, Ellenborough, Brougham és Wellington Lordok vettek részt.

Febr. 24-dikén vettek tudósítást Londonban a' zenebona' kiütéséről Irlandban. A' Courier, az említett nap', az itt következőt írja arról: "Sajnálva jelentjük, hogy az országlószerék kedvetlen hivatali tudósításokat vett Irlandból. Kitéttzik ugyan-is abból, hogy Meath Grófságban, a' népsalaknak nagy össze-rohanása történt, mely minden tsendháberítő szándékokat világosságra hozott, és hogy ezen csoportok között egy, mely sok' e-

zer főből állott; egy, nem alávaló lovagló ember által vezéreltetett. Dea' Főtisztségek nagyon hirtelen lépéseket tettek ellene, és elolvastatták a' fellázadás-eredetírást. A' néptsábító megszóllította ére az össze-rohanó sereget, s javallotta nekik a' széjjel-oszlást; mely tsendesen meg is esett.

Dublnból jött egy Levél, de nem felelhetünk mellé, mely még-annál is nyugtalanítóbbakat vitt a' Vice Királyhoz. Nem lehet ugyan a' rebellio' elterjedésétől félni; mivel' az irlandi országlószerék' hadi ereje igen nagy: de, borzad a' jó lélek, ha meggondolja, hogy annyi tudatlan és eltsábított ember, az által elvesztheti életét; midőn azomban, sokan az ő' fellovalóik között, kik igazság szerént az ő' legnagyobbellenségeik, ebben az országban, minden legkissebb intéstől szabadon maradnak, 'sat. — Az említett Levél Dublinból febr. 22-dikéről, így szóll: "Éppen most érkezik a' tudósítás, hogy Navan-ban felkelés van. A' múlt éjjel egynehány ember vesztette életét; és éppen most vannak útban a' katonák oda-felé, siető lépésekkel. Egyenesen most megyen még egy Compagnie, a' 91-dik és 92-dik hegyközi regimentből, sebes ígétessel ugyanoda. A' hivatali tudósítások igen nyugtalanító.

Még több gyalogság indul oda, és a katonáktól tudtam-meg, hogy gőjőbissal töltöttek. Jó Isten, mitsoda állapotban van az ország! Ma-reggel indultak katonák Kilkennybe is. Harmintz (áng.) mérföldet kellett a katonáknak tenni.

Febr. 22-dikén ismét együtt tanácskoztak a belga ügyekbajok felett. A Sun tudni láttatik, hogy az 5 Hatalmak a következő napokon u. ölső nagy Documentumot fogják adni azon ügybajokról.

FRANZIAORSZÁG

A Temp's jelentése szerint, febr. 18-dikán, köztársasági mozdulások voltak Beziers-ben. Egy szabadságfát állítottak-fel, melyre hirdetményeket raggtak, mellyekben a Prefektust, Alprefektust, Maire-t (Főbíró) felidézték hivataljok' letételére. A Főbb Tisztségek merőségek és a nemzeti gárda' munkássága eloszlatták a zivatart, a Kurír' elindulásakor tsendi volt a város. — Valamint előre megmondottuk — a Journal du Commerce ellene mond az Angliából származott hírnek, hogy D. Miguelt lebuktatták volna, a' mit febr. 19-dikén, az áng. beurse-n elterjesztettek volt: söt inkább, D. Mig. győzött, és 600 embert be is záratott a portugalli Ministerium.

A Bremer Zeitung szerint, new-yorki Levelek jan. 24-dikéről azt hozzák, hogy az oda érkezett, guadeloupei és martiniquei hivatali tudositásoknál-fogva, ez a két sziget teljes felkelésben volt.

A Pairkamara' febr. 25-dikai ülésében, Jourdan Marsal egy Biztosság' összeállítását ajánlja, ŐFegének megköszöni azt, hogy Belgaország' függetlensége és szabadsága mellett annyira gondoskodott, és saját familiája' haszonérdeklését a köz-béke' kedvéért feláldozta. Ezt a javallatot mindenfelől támogatták, nevezetesen Lainé Vicomte. Ő, azt is ki-

vánná, hogy az országlöszék nagy gondal nyomoztató-ki a Párisban' és a Megyékben esett utóltó lázadások' okait. Egy-akarattal helybe-hagyta a Kamara ezen két tárgy' előmozdítását.

* Nancyban, az alatt míg a városban minden tökéletes tsendességben volt, hatalmat vettek, nemzet gárda- és rendes katonaság' szakasszai a püspöki és a seminarium-palotán, hogy azt hadi-módon elfoglalják, — mind, a Prefektura' Gen. Titoknokja' parantsolatjára; ki a seminarium' Előljárójának értésére adta, hogy a házból fél óra alatt, seminarium-ai-vel együtt kitakarodjon; kik is valóssággal, a legnagyobb zápor-közben, és ez alatt, a seminarium-épület előtt össze-tsődült népsalaktól szidalmoztatva és kövekkel, rakással hajigáltatva, voltak kéntelenek költözösködni.

A Gazette de France febr. 25-dikén így szöli: "Ezen pillanatban állogattak-fel állásokkal minden templomtornya körül, 's kezdik leszedni a kereszteteket. Az alatt míg a Kormányzék' effele rendszabásokat rendel, kimondja Lafayette Úr (egy Beszédében, melyet febr. 25-dian az Alsókamarában mondott) a' mi lelkén fekszik a Kereszténység' ezen tisztelt jegye' elpusztítása ellen, és nagy felszóval kél-ki az istentisztelet' ezen megsértése ellen. — A Tribune (Journal) jelenti, hogy némely, dolgot jól tudók azt állították, — Soult Marsal beadta volna hivatala' lemondását: hozzá veti, hogy ő ezt nem tartja hihetetlennek.

Az Alsókamara' febr. 18-dikai ülése' folytatásában, a többek közt, Persil Úr így szöli: "A' képviselői országglás' a' próbatételnek és elő-lépésnek országglása. Itt, mindennek a' szükség' mértékéhez szabva kell lenni, a' köztársasági országglás' külömbségére, melyben minden ki van téve a' veszedelemnek, a' zűrzavar és

megölettetésre-nezvé. Frantziaország' kemény próbáját állotta ennek ki. Saját kör-ömben hallom, hogy senki effélet, nem szeretne. Ebben a' Kamarában igen, — de kívül azon, nem akarják azt, mert a' republica' statutumai a' sebemben vannak. (széltére nevetnek). Még azok is, kiket az — eránt bevádoltak, megvallják azt, rendkívülvaló mérészséggel. Nem félek én a' néptől, valamíg az magára hagyatik. De a' nép nem hagyja magát megszalódni; felrengetik anuak indulatait, uralkodnak azon, elragadják azt magokkal, és — akkor félek én attól. — Ezzel, a' Dupin-Népkövet' megtámódóira, a' nemzeti gárda' lefegyverkezettőire, az érseki palota' feldúlóira fordúlván, a' hol egyedül, több kárt tettek a' városnak 1 milliónál. Az ostobaság' és barbarusság' időihez méltó ezen gonosztett' indítóit, nem kellene büntetetlen hagyni. — Több effele gonosztévő van betsukva 100-nál. BCU Cluj / Centra

A' Pairkamara a' febr. 24-dikei Ülésben, fél órai félbeszakasztás után, mely alatt a' Biztosság, két vagy három hozzá küldött Tzikkejt újra tett-fel, bévette a' nemzeti-gárdát illető törvényt, 100 szózattal 3 ellen.

Febr. 24-dikén volt az is, midőn az Alsókamarában, bosszas értekezések után, a' választótörvény eldült. A' Sade Úr' változtatása volt benne az utolsó tárgy, mellyen szózatolván, bevették azt ilyen formájában: „Mindegyik Frantzia, ha él pólgári és politcai jussokkal, van 25 esztendő, és 200 frank egyenes adót fizet, — Választó, s' külömben, a' törvény' egyéb feltételeit teljesíti. A' Sade Úr' tóldalékjának 2-dik tzikejét is bevették, mely ez: Ha valamelyik Kerületben a' választók' száma, nintsen 150: úgy, ezt a' számot olyan polgárokból kell kipótolni, kik 200 frankon alól, legtöbb

adót fizetnek. — A' Kamara, a' 3-dik tzikejre megyen, mely a' hozzá-adást illeti. De la Rochefoucauld Julius Úr, egy tóldaléket javall, mely a' segéd-választó' adóját 100 frankra teszi. Ezt, beveszik; valamint a' Tisztek' segítettését, kiknek a' pensiójok 1200 fr. A' Birák', törvény-székek' és Fő-törvény-székek' adjunctioját, nem veszik-be; valamint a' Prókátorokét, Orvosokét, Notariusokét és Fisca' isoké — e. — Bévette még a' Kamara, a' 25-dikei ülésben a' rabszolga-kereskedést illető törvényt, tsaknem eggyesült akarattal.

Sok helyen Frantziaországban — Auxonne-ben, Beaune-ben, 'sat. szabadság-fat állítottak-fel. — Toulousban, az ott kijövő Memorial' sajtóját széjjel törte, a' betüit az úttzára szórta a' népsepredék. — Arlesben, a' legfelső fogra lépett a' pésgés. A' marseillei Semaphore szerént, febr. 19-dikéről, ostrom-állapotba akarták a' várost állítani. — A' minister-változás Frantziaországban; a' bizonytalanság, mely most a' Kamara felbomlása felől ismét uralkodik; az áng. fondok' hanyatlása Irland' békételességénél fogva 'sat. hatottak-be, a' mint látzik a' fratzia fond-ok alatsony betsire.

BELGAORSZAG

Surlet de Chokier Úr, minekutánna a' belga deputatio' szertartásos audienziájáról a' tudósítást felolvasták a' belga nemzeti Congressben febr. 21-dikén, így beszéll: „A' Deputatio, melynek semmi más tzélja nem volt, mint az, hogy Nemours Hertzeget a' belga koronával megkínálta, szorossan viselte magát a' rá-bizott dologban. A' mit most hallottatok, én ahhoz egyebet ennél nem mondhatok, hogy, ámbár tzélt nem értünk, még is megvizasztaltatunk az által, hogy a' belga Deputatio' jelen-léte Párisban, a' két nemzet' sympathiáját még-jobban

felélesztette. Úgy fogadtak minket mint testvereiket, mint olyan embereket, kik ugyanazon dologért, azaz, függetlenségért és szabadságért viaskodtak. A' mi egyéberánt a' belga függetlenséget illeti; nyilván megmondottuk mi Frantziaország' megkülönböztetett S'átusembereinek, hogy mi soha semmiféle szerkezetre nem fogjuk kezeinket nyújtani, annak eltörlésére (bravo, bravo!). A' Király, nem egyszer tett minket bizonyossá, hogy ő a' belga ügybajt úgy tekinti, mint Frantziaországot magaét; hogy ő soha-se fogja egyiknek haszonérdekletét a' másiktól elválasztani; a' Király pedig, a' mi ezt a' környületet illeti, az egész frantzia nemzetnek organuma. Midőn én Lajos-Fileptől elbútsúztam, megfogta a' kezemet 's monda: "Az úr szeméjében nyújtom én a' kezemet az egész belga nemzetnek: bizonyítsa neki uraságod, hogy én, az ő' hazájok dolgával fel nem hagyok: azt kívánom a' Belgáktól, hogy egy értelemmel legyenek." Vegyük-hasznát ennek a' tanácsadásnak, Uraim: mert, ha egyszer az egyességgel felhagyunk, mely a' nemzet' erejét teszi; végünk nekünk! Ismétlem nektek kérésemet, — ne oszoljunk addig széjjel, valamig a' haza' jóllétét bizonyossá nem tesszük." — A' Jottrand Úr' javallatjára, megrendelték ezen Beszéd' kinyomtatását, és a' Küldöttségnek a' Congress' részéről, köszöneteszóztattak.

A' febr. 23-dikai ülésben történt az is, hogy Salm-Kyrburg Fridrik Hertzeg magát belga Királynak ajánlja. Kezdeté Levelének és végezete ezekből áll: „A' belga néphez: Nemours Hget. nem adták meg a' Belgáknak, kik ötöt hazájokkal kínálták: én, ajánlom magamat nekik... Belgák! ha Ti engem választastokkal megiszteltok, úgy, nem engem koronáztok-

meg, hanem a' törvényt; melynek első Jobbágyának lennem, mindég ditsőségemnektartanom (nev iték); de különben a' levél nem híjjábavaló (alá van írva) Salm-Kyrburg Hgz. — A' napi rendbe-esett most a' Regens-választási értekezés' folytatása. Minekutánna egynehányan beszéltek volna: végre, a' Regensválasztás' javallatját, úgy, a' mint azt a' Central-sectio módosította, elfogadták. Tsak ezt tették még hozzá, hogy a' Regens Civillistája hónaponként 10,000 (50 kros) forint lessz; és meghatározták, hogy a' választás a' legközelebb jövő ülésben fog megესni.

A' febr. 24-dikei ülésben a' Regensválasztáshoz fogtak és Surler de Chokier Urat (a' nemzeti Congress' eddig volt Elölülőjét) 108 szózattal az ország' Régensének választották. Merode Felix Ur-43 szózatot nyert:

A' Congress-végzés, mely szerént Belgiaország' Regensé választott, a' következő elrendeléseket foglalja magába: „Azon naptól-fogva, midőn az Igazgató foglalatosságait elkezdi, a' Konstitutzio kotelező lessz azon rendeléseiben, melylyek e' jelenvaló Végzéssel nem ellenkeznek. A' nemzeti Congress, folytatja törvényszerzési és felállítási hatalmát, kirekesztőleg. Mindazáltal iniciatívához nyúlhat az Igazgató az ő' Ministerei által. Az Igazgató semmi részt nem vehet a' törvényszerző hatalomban, hanem tsak azután, ha a' nemzeti Congress a' szokott Törvényszerzés váltja-fel. Feltartja magának a' Congress azt a' bírt-okot (just), hogy Fejedelmet (Statusfőt) válasszon. Az Igazgatónak 10.000 forintból álló Civillistát állítottak-fel-hónaponként. A' nemzetnek egy palotaja az Igazgató' szükségére hagyatik. 10,000 forintból álló hitel nyittatik-ki-első költéseinek kipótlására.

NÉMETORSZÁG

Göttingenben, Osnabrückben, Kasselben, Dresdában ismét tsudálatos békételelések történtek. Göttingenben nevezetesen, a' tsupa katonaság zúg Tisztjei ellen.

Berlin, febr. 24. — Tsudállatos burkus híreket írnak innen. Radziwill Hertzeg Diebits Haduarsalnak küldötte volna által saját kardját. De azomban ugyanaz a' Level azt is mondaná, hogy a' Muszkák vissza húznák magokat. — Várjuk-el a' következő egy vagy két postát: mert úgy-láttzik a' másodsziornagy halgatásból, hogy a' Lengyelek nintsenek még egészen a' 'sakba dugva; a' burkus Zeitung tsak ötöihatal; szinte borzad a' Lengyelek' vitézségétől, kiket a' minap gúnyolt.

OLASZORSZÁG

Róma, febr. 19. — Ez a' város foljvást tsendes. Az országglószék követi a' kemény, bátorságbatétel-rendszabást; újra ki kellett menni Rómából sokai Romagnolinak és Statistinek (tartománybeli pápai alattvalók). Sok össze-eskütt, ismét sokat vallott; melynek a' következése a' lett, hogy sokakat megfogdostak: többen vannak már fogva 50-nél. Nem hiszik hogy többé lázzadás lenne Rómában. A' szomszéd tartományokkal félbeszakadt a' közösülés; nem tudhatni a' külső környületeket. Az az egy, való, és a' Delegatusok 's Prolegatusok megérkezése által bizonyosodott, hogy a' felkelés' elharapódzása a' római Státusokban, valóság. A' fontos Perugiára következett a' még-fontosabb gazdag város Foligno, a' hol Olaszország' három főországtíjái Anconába, Bolognába és Florentzbe visznek, össze-ütköznek. Az egygyetlenegy nyitva álló út még északra, Viterbo-n és Siena-n által van; a' miért a' tudósítások is oly' késő érkeznek meg. — A' feltételes alku' erejénél-fogva, a' pe-

rugiai várvéd fegyver nélkül oszlott széjjel a' várból; de, tsak egy ember-sém jött azokból ide. Leo erős vára is az urbinói Hsgségben, St. Marino-hoz nemessze, árulás által esett a' lázzadók' kezébe, annál-fontosabb vesztesség, mivel az az erősség a' legveszedelmesebb Státus-gonosztévők' tömlötte volt. — Azon tudósításra, hogy Spoleto is, egykerítetlen város, elpartolt; 150 lovast küldöttek ellene, 's várják a' dolog' kimenetét. — Eppen a' posta' indulásakor érkezze a' tudósítás, hogy Ancona capitulált, Suter mann Obester, kiről aztírták, hogy az ellene Forliból küldött 300 ember, 800-ból álló várvédjével leverte volna; elrekesztetett egy kitsapásnál a' várból, és maga' megadására kényszerítetett. Spoleto ellen-sém esett szerentsésen ki a' próbatétel; sőt még Terni-t és Narni-t is a' maga' példája után húzta az.

Az Olasz határszélről írják febr. 25-dikén, hogy az útazók' szava szerént, kik Rómából jönnek, a' felkelők előseregei, melyeket egy elébbi frantzia Genvezérel, az ő' elutazássokkor, tsak 15 órányira voltak a' fővárostól. Nagy rémülés uralkodott tehát a' városban, 's a' Pápa' és a' St. Kollegium' elutazásáról beszéltek; azomban, panaszolkodtak, hogy minden cassa üres volna. — A' bolognai újj országglószék, Követeket küldött volna Párisba és Londonba. Benvenuti Kárdinálhoz, egy hajdani katona, ki az Insurgenseket meg akarta lepni, minden, rangjához illő tisztelettel viseltetnek Bolognában; de még is mint hadi fogjot, a' nemzeti gárdákkal őriztetik. — Felső Olaszországba még 40,000 ember segítség fogna menni.

Rómában, febr. 19-dikén még, minden tsendességben volt; Neápoljban szint-úgy. Azomban, a' Statusminister Jntonti, Bétsbe küldtetett. — Bolognába,

22-dikén este, fogva vitték-be Benvenuti Kárdinált; Osimoban, a' hol ő Püspök, fogták ötet meg az insurgensek; s azzal vádolják, hogy Rómából nagy summa pénzrel és útmutatással, ellenlázadás' rendbe-szedésére küldtetett volna a' felkelt tartományokba.

A' Diario di Roma, febr. 25-dikéről, jelenti: "Egy, febr. 21-dikei Hirdetmény-nél-fogva, a' Kárdinál - státustitoknok, minekutánna a' linia - katonaság a' rebellisek ellen (kik Ponte-Felice-ig, Civita-Castellanához egy postányira, előnyomultak) elindult; ennél-fogva Rómában kevés katonaság maradna ahhoz, hogy strása-szolgálatot legyen, rendeli, a' pölgar-gárda' szaporítását; melybe minden fegyverviselhető lakos, 20 esztendőstől 60-ig (kivéven a' Papokat) tartozik beállani. A' kiknek, akarmi okon, nem lehet istrását állani; még is tartoznak magok helyett más gárdistát állítani-ki. Hihetetlen, úgymond a' Diario, az a nagy buzgóság, a' mint a' nép ömlik maga' beíratására.

LENGYELORSZÁG

Krakóból írják mártz. 1-ső napján, a' Lengyel hadsereg febr. 16-dikán egészen által-takarodott a' Weichsel' jobb partjáról a' balra. A' prágai hidvégen 5000 embert állítottak-fel: minden házat előtte elégettek a' Lengyelek. — Skrzynecki Generált minden Generálok egygyütt, Fővezérnek választották. Egy ez a' legifjabb Generálok között a' lengyel hadseregben. — A' Chlopicki Gen. sebje nem veszedelmes; de másutt valahol azt mondja, hogy nints reménység életéhez. Febr. 26-dika-olta, bezárt ajtónál folj az országgyűlés' ülése: 18000 sebesnél több fekszik Varsóban, — A' már említett, febr. 24-dikei ütközet, nem a' prágai síkon volt, hanem északfelé a' Narew erányában (Zegrz és Nieporentnél, a' hol

a' muszka sereg egy hidvéget támodott-meg), de Varsóhoz olyan közel, hogy a' tornyokból, lehetett az ágyúk' villámját látni.

Varsóból jelentik febr. 25-dikéről, hogy a' két Kamara a' hónap 19-dikén azt végezte, a' mi itt következik az országgyűlés' ülései eránt: "A' Senatorok' és ország' követei' Kamarája, a' szorongató szükségét tekintvén, olyan rendszabást tettek, hogy az országülés, a' haza' mindennemű állapotjába, akadék nélkül és haszonnal tanátskozhasson, mely szerént megállapították és megállapítják a' mint következik: 1. Tz. Az országgyűlés szünetlenrek valja magát. A' Kamarák' szünetét, hogy Varsón kívül más Helységbe költözzön, csak az eggyesült két kamarában állíthatják-meg. Az országgyűlés egy be-jövelete, valamint a' hazában, úgy külföldön is megeshetik. — 2 Tz Ha az Elölülő Senatornak baja lessz, vagy az Alsókamara Marsalja nem lehet jelen: amott, az első Senator, itt az idősebb tag foglalja-el a' fő-hivatalt. — 3 Tz A' Senatorok' száma 11, az Alsókamara' tagjaié 33 legyen. — 4 Tz. Ha külföldön lenne és a' két Kamara eggyesülne; ilyen lehet az eggyesült Kamara' tagjainak a' száma 35, ha több nints és magok közzül választanak Elölülőt.

Rendelést tett a' nemzeti országlószerék a' tartogatott sereg' felállításáról; mely 8 Tzikkejen elő van adva: az első állana 16 regimentből, mellyekről már a' Dictator rendelést tett volt; a' második 80,000 emberből; a' harmadik, az egész nép' felkeléséből telne-ki. — Az első munkás tartogatott sereget Paz Gróf Senator vezérli.

Krakói Levelek, mártz. 2-dikán, rendkívülvaló megháborodásról hoznak tudósítást, mely varsóban, a' Prága mellett esett, febr. 25-dikei ütközet' következéséből uralkodott. Nagyon neveli ezt az

éreményt annak gyanítása, hogy a város minden órán ki lesz tétetve az ágyúzásnak. — Krakóból jelentik márt. 5-dikán: "Magánosok' tudósításai Varsóból, febr. 28-dikáról, azt mondják, hogy a városi Municipális, egy Küldöttséget bocsátott a hadsereg' Fővezéréhez, Skrzynecki (mi Magyarok kimondhattunk így: Szkrezinecki—akar jól van akar nem) Generálhoz, az ő főszállására Wola-ba (2 merföld Varsóhoz, Kalisch-felé), hogy neki, Varsó' minden lakosinak a nevében, ezeknek kívánságokat adja elébe, a város elkerülhetetlen végveszedelmét ennek ágyúztatása' esetében, alkudozáshoz-fogás által a Muszákkal, távoztatná-el: melyre a Küldöttség olyan feleletet vett, hogy alkudozásról teljességgel nem lehet szó; és hogy a hadsereg elszánta magát Varsó' romladekja alá temettetni. Kinyilatkoztatta, továbbá, Skrzynecki Gen., hogy mindegyik Generált agyon lövetné, ki az ő paransolatainak nem engedelmeskedne. — Krukowiecki Gen., ki a Skrzynecki Gen. Fővezérré-neveztetése által, magát hátra-vettetettnek tartja, kérte elbocsátatását, a' mit meg is nyert. — Itt van szó arról, hogy a' Chlopicki Gen. sebje nagyon elmérgesedett. Azt modják, hogy őtet egészen kirekesztette Skrzynecki G. a' sereg' számából.

Egy muszka Tisztnek Levele, febr. 24-dikéről a' prágai gyepelésből: Wengrowtól a' prágai sántzokig, sehol-sem állhattak-meg előtünk a' Lengyelek; ám-bár magokat erőssen viselték: az ő vesztességük sokkal több a' miénknél; a' mit a' mi' ágyunk' sokasága tselekedett. Töb-bet fogtunk-el 1000-nél, és két ágyút is vettünk-el. Egynehány ezer lengyel megsebesedett fekszik az erdőkben; kiket mi' most szedünk össze 's küldjük tovább. Ditsőiti még itt a' muszka Uhla-

nus regimenteket, 's efféle egész osztásokat, mellyek a' lengyel lovasságot fel-forgatják, 's a' gránátos gárda-regimentet össze-aprítottak. Az archangyali Uh-lánus reg.-is 3 lengyel lovas regimentet vert-meg egymásután.

TÖRÖKORSZAG

Konst. polj, febr. 6. — Ugy-láttzik, hogy a' Porta tsaknem kirekesztőleg a' nyugot- és keleteurópai történetekkel foglalatoskodik, és a' frantzia újj országlószék' megerősítésén, és a' lengyel revolutio' kimeneteléről szőlő tudósításokat igyekszik kívánsi módon össze-gyűjteni. Az itt tartózkodó vagy ide gyűlő idegeneknek kötelességekké-tette, minden megérkező Levelet a' Reis-Effendivel közleni, és őtet mindenről tudósítani, valamit a' politikai történetek-felől hallanak. Hogy pedig őtet megne tsalják, vagy fontos tudósításokat elne titkoljanak tőlle; tulajdon fő-törvényszéket állított-fel a' Porta, mely az idegeenekre ügyel, és, tsak egyedül azokkal foglalatoskodik. Tulajdonképpen, egy neme ez az Inquisitionnak, mely, a' mint láttzik, idegen behatások által jött-be, az országlószék' bátorságára. Mert, a' frantzia revolutió-olta, mellyet a' belgáé nyomba követett, mindenfélé tsak kiküldeteket láthatni (és egy részent nintsen is másképp'), kik lázzadást prédikálnak. Ásiában, valóban törekednek a' köz-tsensség' megzavarásán 's a' nép' felingerlésén, 's a' mint erőssítik, némely Anglusok vezetnék azokat, kiknek már nyomába akadtak. Azomban, Gordon Úr Levés védelmet ígér az ő bazafjainak, ha őket e'féle gonosz-tetteken kapják. Guillemint Grófra is tsak úgy tarhatnak számot, az ő szótalan karaktere mellett. Igen fontos még ott a' muszka Követ' behatása; és a' Porta nagy tekintettel viseltik az utolsó táborozás-olta Muszkaor-

szág 's ennek hatalmas Tsászára eránt. Keresztény alattvalóit pedig minden kedvezés által iparkodik hozzá hajlandóvá tenni, mely szerentsével ekkorig Muszkaország élt. Mindjárt példa már ére az, hogy a Státuskintshez tartozó summákat, a' bulgáriai, albaniai és Ruméliai Basáktól, ugyanazon tartományokbeli keresztény népségek' számára, a' Milos Herzeg' kezéhez küldötte. Ezt a' summát 3 millió török piasterre betsülik.

KÜLÖMBFÉLE

Egy tyúk felett foljt per. — Erdélyben, egy kis városban, e' foljő esztendő' febr. első hetiben, egy szegény asszonytól egy tyúkot vásárolt 20 krajtzáron egy Izraelita. Minekutánna ez, az ő' szertartások szeréat vásárolt tyúkját a' Meitzővel (Schachter) megmetszeti, bazonnet egy, mesterségesen gyűjtött gazdagságát más esmeretlenek előtt, ravasz tzelal tettető embertől, ki a' tyúkra vagy annak árára igen Casútozék, a' tyúknak kiöllett vásárlása eránt, — megszólíttatik, 's bár ha az Izraelita urát adja is a' tyúknak, 's abhoz, pénze után, igazi tulajdonosságát be is bizonyítja: mindazáltal, a' tzelba vett prédától, könnyeden elesni nem-kívánótól, az eladó asszonnyal együtt, a' Város' Hadnagya eleibe idéztetik. A' már nyaka-vágott tyúk' elulajdonítása-ára, mind-a'-két fél hitét ajánja. — Ekkor, a' tapasztalásból okos Hadnagy, először kéri, hogy biteket ily' tsekejség felett, ne kockáztatnák. De midőn állításától egyik fél-sem a' karna elállani, sőt a' hit-leletel' elfogadására tovább-is ösztönözné, kérdést teszen, hogy melyik mivel táplálná saját tyúkjait? — és midőn az éhes gazdag, maléval (tengerivel, kukoritzával), a' szegény asszony pedig korpával erőssítené tyúkjait tartását: No, úgy mond a' Hadnagy, két lé vágatom a' tyúkot, és a' begyében,

zúzában találtató eledel, kifogja jeleníteni ki lett légyen a' tyúk' igazi tulajdonossa: — a' minthogy azonnal ketté is vágatván, az azokban találtatott korpá, a' szegény asszony állításának igazságát, — a' gazdag, 's ezen történetre megszontyolodott (szompojodott?) farknak pedig, Hite' óltóságát, egyszerre elárulá. Most már az Izraelita' 20 krajtzárjának megtérítése felett van a' kérdés; mivel' ő, mint Keresztény kéz által felhasított tyúkot, többé magához nem vette; — az Asszony igassága, bebizonyított, — a' pénz' szerelmétől elgebedt gazdag pedig, a' nem-várt ítélettel, nintsen megelevedve.

Qui dum quadrantes aggerat patrimonio,
Coelum fatigat sordido perjurio.

E L A D Ó H A Z

Kološváron az egyik legszebb útszán van egy, sőt ha kivantatik két ház egymás-mellett, eladó. Ditséretére, leginkább szolgálhat az, hogy a' szomszédjai jó emberek. Bővebb megvilágosítást adhat a' Híradó' Kiadója.

PÓTLÁS

Varsóból, mártz. 4-dikén ezt írják: "Diebits Gróf Fővezér, táborának nagyobb részével elindult Plock-felé. Város előtt hagyott egy osztájt, mely az egyé lett lengyel hadsereggel szembe-szállhasson. Úgy-láttak, mintha Diebits Gróf el akarná rekeszteni Varsót minden közösüléstől, hogy kikoplaltassa a' népet, 's így kényszerítse maga-megadására. De ebből bizonyoson semmi-se lessz: mert Varsó minden rendszabásokat megtett ára, hogy a' várost halálig óltalmazza. Az Író, ditséri a' jószívü bölts Fővezér' szándekát, hogy ennél-fogva ezer meg ezer ember életét tartja-meg: holott, éppen ellenkezőt lehet várni, a' Lengyelek' characterét meggondolva.